Seat No. : _______________

TS-106

M.A. Sem.-I
May-2013

Sanskrit (404)

(रामायण अयोध्याकाण्ड १-५०)

Time : 3 Hours] **[Max. Marks : 70**

સૂચના : (૧) પસંદ કરેલ વિકલ્પ સ્પષ્ટપણે દર્શાવો.

Instructions : (1) Mention clearly the option attempt.

(૨) પ્રશ્નની જમણી બાજુએ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

(2) Figures to the right indicate full marks of the questions.

૧. (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ **બે** શ્લોક સાનુવાદ સમજાવો : ૭

1. (A) Translate any **two** the following Shloks with necessary note : 7

(१) न पिता नात्मजो नात्मा न माता न सखीजनः ।
इह प्रेत्य च नारीणां पतिरेको गतिः सदा ।।

(२) सिक्तसंमृष्टरथ्या हि तदहर्वनमालिनी ।
आसीदयोध्या नगरी समुच्छ्रितगृहध्वजा ।।

(३) अवध्यो वध्यतां को वा वध्यः को वा विमुच्यताम् ।
दरिद्रः को भवत्वाढ्यो द्रव्यवान्वाप्यकिंचनः ।।

(४) मातंगयूथानुसृतं पक्षिसंधानुनादितम् ।
चित्रकूटमिमं पश्य प्रवृद्धशिखरं गिरिम् ।।

(બ) ગમે તે **એક** વિશે નોંધ લખો : ૭

(B) Write critical notes any **one** of the following : 7

(૧) दशरथस्य अभिलाषा ।

(૨) "अयोध्याकाण्ड"નો કેન્દ્રવર્તી વિષય.

૨. (અ) "रम्या रामायणी कथा" વિધાનની સાર્થકતા વર્ણવો. ૧૦

અથવા

રામાયણ ઉપર આધારિત ગદ્ય અને પદ્ય સાહિત્યનો વિસ્તૃત પરિચય આપો.

(બ) નીચેનામાંથી ગમે તે **બે** પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો : ૪

(૧) વૈદિક સાહિત્યમાં રામાયણમાં દર્શાવેલા કયા-કયા નામોનો ઉલ્લેખ મળે છે ?

(૨) રામાયણની કથામાં વાલ્મીકિએ કઈ મીથકથામાંથી સીતાહરણની કથા સર્જી ?

(૩) રામાયણ શબ્દની વ્યુત્પત્તિ આપી સમજાવો.

૩. (અ) "રામાયણ" એક "ઉપજીવ્યકાવ્ય" છે. સવિસ્તૃત સમજાવો. ૧૦

અથવા

"રામાયણ" નું આદિકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો.

(બ) નીચેનામાંથી ગમે તે **બે**ના સંક્ષેપમાં જવાબ લખો : ૪

(B) Write short answer on any **two** of the following : **4**

(૧) રામાયણનાં રૂપાંતરો જણાવો.

(૨) વાલ્મીકિએ કઈ કઈ બૌદ્ધકથાનો આધાર લીધો હોવાનું મનાય છે ?

(૩) વેબરે રામ, સીતા અને હનુમાનને વેદમાં નિરૂપિત કયા કયા તત્ત્વો સાથે સરખાવ્યા છે ?

૪. (અ) "वीररचित" મહાકાવ્ય તરીકે રામાયણની વિશેષતા લખો. ૧૦

અથવા

આદ્યનાટ્યકાર ભાસનાં રામાયણ ઉપર આધારિત નાટકોનો વિસ્તૃત પરિચય આપો.

(બ) નીચેનામાંથી ગમે તે **બે**ના સંક્ષેપમાં જવાબ લખો : ૪

(B) Write short answer on any **two** of the following : **4**

(૧) મહાભારતમાં કયા ભાગમાં વાલ્મીકિય અસર વર્તાય છે ?

(૨) યાકોબીના મતે વાલ્મીકિના રામાયણના ઘડતરમાં કયા પરિબળો મુખ્ય છે ?

(૩) "रामायण" "आर्षकाव्य" છે. સંક્ષેપમાં ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

૫. નીચેના પ્રશ્નોનાં **એક-બે** વાક્યોમાં જવાબ લખો : ૧૪

(૧) "इतिहास" શબ્દની વ્યુત્પત્તિ આપો.

(૨) "पुरंदर" નામ કેવી રીતે પ્રાપ્ત થયું ?

(૩) "रामायण" નો પ્રથમ શ્લોક કયા છંદમાં છે ? લખો.

(૪) તુલસીકૃત રામાયણનું નામ જણાવો.

(૫) હોમર કવિએ કયા બે મહાકાવ્યોની રચના કરી છે ?

(૬) બીજી કઈ કઈ ભાષામાં રામકથા ઉપલબ્ધ છે ?

(૭) બાલકાંડનો આરંભ કોના સંવાદથી થાય છે ?

(૮) કોણે અયોધ્યાકાંડની સમીક્ષિત આવૃત્તિ તૈયાર કરી ?

(૯) ઉત્તરભારતીય વાચનાઓ મુખ્યત્વે કઈ કઈ લિપિમાં મળે છે ?

(૧૦) વસિષ્ઠના પુત્રનું નામ લખો.

(૧૧) રામાયણમાં કુલ કેટલા અને કયા-કયા કાંડ છે ? નામ લખો.

(૧૨) મુખ્ય મહાકાવ્યો કેટલાં ? કયા કયા ? કવિઓનાં નામ સાથે લખો.

(૧૩) સીતાને અંગરાગ કોણે આપ્યો ?

(૧૪) શ્રીરામ કયા વંશમાં ઉત્પન્ન થયા છે ?